

فصلنامه دانش انتظامی سمنان ، دوره هشتم ، شماره سی‌ام ، زمستان ۱۳۹۷

تاریخ دریافت مقاله: ۹۷/۰۸/۰۳

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۷/۱۲/۱۵

صفحات: ۹۹ - ۱۲۷

آسیب شناسی فضای سایبری برای دانش آموزان دبیرستان های شاهرود و راه‌های پیشگیری از آن

محمود کیلانی^۱*

چکیده

ورود فضای مجازی در چند سال اخیر به جامعه ما مزایا و معایب خاص خود را به همراه داشته است مثل بسیاری از پدیده های مدرن دیگر که به جامعه های سنتی چون ما ورود پیدا می کنند ولی آیا مردم و قشر نوجوانان و جوان ما فرهنگ استفاده درست و منطقی از فضای مجازی را دارا می باشند؟ و یا اینکه ذات فضای مجازی برای دانش آموزان و نوجوانان که امروزه از هر لحاظ تحت فشار فرهنگی هستند خود به خود باعث می گردد که خط قرمزهای فرهنگی و سنتی عبور کنند. فرا مکان و فرا زمان بودن اینترنت و در دسترس بودن آن، موجب شکل گیری شیوه جدیدی از تعاملات اجتماعی نسبت به گذشته شد و تغییراتی شگرف در سبک زندگی، تعاملات اجتماعی و حتی شیوه های تربیتی در خانواده ها به وجود آورده است. فضای مجازی با تمام مزیت هایی که دارد می تواند آسیب های فراوانی به اقصای آسیب پذیر مانند نوجوانان که در سنین حساسی هستند بزند، هدف ما در این پژوهش، آسیب شناسی فضای سایبری برای دانش آموزان دبیرستان های شاهرود و راههای پیشگیری از آن بود روش پژوهش میدانی و ابزار پژوهش پرسشنامه محقق ساخته بوده است که بانظر سنجی از دبیران و دانش آموزان سطوح دبیرستانی شهرستان شاهرود به بررسی آسیبهای مهم فضای مجازی و راهکارهای اساسی مقابله با این آسیب ها پرداختیم.

تجزیه و تحلیل داده های ما با استفاده از نرم افزار های Excel و Expert choice بود. نتایج نهایی پژوهش نیز به این صورت به دست آمد: بین حضور در فضای مجازی و هدف استفاده از آن با آسیبهایی مانند: کاهش روابط دانش آموز با خانواده، کاهش سازگاری با محیط و جامعه، کاهش اعتقادات مذهبی، انزوای اجتماعی، افت تحصیلی دانش آموز، کاهش اعتقادات مذهبی، کاهش به سلامت روحی و روانی دانش آموز، پر خاشگری

^۱ - کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم شناسی - دانشگاه آزاد شاهرود (نویسنده مسئول)

و خشونت در جامعه و.... رابطه وجود دارد.مهمترین راهکارهای بیان شده نیز جایگزینی تفریحات سالم، فرهنگ سازی برای نحوه استفاده از فضای مجازی عنوان شد.

واژگان کلیدی: آسیب شناسی فضای مجازی ، نوجوانان ودانش آموزان دبیرستانی،پیشگیری

مقدمه

آسیب های نو پدید فضای سایبری در کشور به دلیل توسعه ی فناوری ها رو به گسترش هستند و در بسیاری از کشورها با در نظر گرفتن افزایش این فناوری ها برای پیشگیری و مقابله با این آسیب برنامه ریزی شده است؛ اما در ایران با توجه به سرعت گسترش فناوری ها و توسعه ی اینترنت و فضای مجازی برنامه ریزی و راهکار مؤثری برای مقابله با این گونه آسیب ها تدبیر نشده است و این موجب افزایش دامنه ی این گونه آسیب ها در سراسر کشور شده است. از آثار مثبت اینترنت به روز کردن اطلاعات، استفاده از مطالب علمی و دسترسی به فناوری های روز است، اما به موازات آن گرایش نوجوانان و جوانان به چت روم ها، عشق های مجازی، کلاهبرداری و سو استفاده از دختران و پسران با ارایه ی شخصیت های دروغین، ازدواج های اینترنتی، سرقت اطلاعات و اخاذی را موجب شده است. افراد همیشه به دنبال راه های کوتاه و سریع برای رفع نیازهای خود هستند و به درست بودن راهکار چندان توجهی ندارند. به همین علت وقتی اغلب افراد در اینترنت، جواب سؤالات خود را در کمترین زمان ممکن به دست می آورند، به صورت ناخودآگاه و حتی افراطی به استفاده از این ابزار ارتباطی روی می آورند. آسیب های نوپدید و از جمله آسیب های اجتماعی در دنیای مجازی به دلیل عدم وجود موانع، امکان برخورد با هرگونه پیام به ویژه پیام هایی است که برای افراد آسیب های جدی روحی، روانی و اجتماعی به بار می آورند.^۲

همچنین اضافه می کنیم که در محیط سایبر به اقتضای ویژگیهای خاص و از جمله سهولت ارتکاب جرم و فرمانرانی آزادی در این فضا، امکان رخ دادن پدیده نامطلوب مجرمانه

^۱. فخریان، فرزانه، (۱۳۹۰)، روش کنترل و هنجارسازی مثبت برای استفاده از فضای مجازی در ایران، همایش ملی صنایع فرهنگی نقش آن در توسعه ی پایدار. ص ۲۵.

بیشتر می شود چرا که یکی از ویژگیهای به واقع متمایز و درعین حال ارزشمند فناوری اطلاعات و ارتباطات الکترونیکی نسبت به دیگر فناوریها، مانند فناوری هسته ای، زیستی و ریزفناوری، حداقل در برهه کنونی این است که اکثر افراد با حداقل مهارت فنی می توانند از قابلیت‌های متنوع آن استفاده کنند؛ به تبع این امر ارتکاب جرم در محیط سایبر نیز بسیار راحت است. هرکس با داشتن یک رایانه که امکان اتصال به اینترنت را دارد و با اندک آشنایی به سواد رایانه ای می تواند مجرمی بالقوه باشد در واقع امکان بسیار بیشتر از شهروندان دنیای واقعی است. امروزه به نظرمی رسد، نمودار سنی استفاده کنندگان از فضای سایبر با کاهش مواجه شده و سن کاربران این شبکه ها را کمتر از گذشته نشان می دهد تا جایی که در بین کاربران اینترنتی شبکه های مجازی، شاهد حضور بی حد و حساب دانش آموزان هستیم.

تحقیقات نشان داده است که بیش از ۴۴ درصد جوانان و نوجوانان اوقات فراغت خود را با ورود به فضای مجازی و استفاده از اینترنت، ۳۵ درصد با بازی های رایانه ای و گوش دادن به موسیقی و کمتر از ۱۷ درصدشان با استفاده از تلویزیون و برنامه های آن اوقات فراغشان را سپری می کنند. ورود بی رویه و گذاران اوقات فراغت دانش آموزان در فضای مجازی و اینترنت به دلیل اینکه استفاده صحیح از شبکه های اجتماعی و ورود به فضای مجازی در جامعه ما به درستی تبیین و فرهنگ سازی نشده است و اغلب خانواده ها هم به دلیل ساختار سنتی چندان با این گونه فضا ها آشنایی ندارند، یک چالش جدی تربیتی است.^۳

در فضای مجازی چهار حوزه آسیب وجود دارد که بیشترین جرایم و تخلفات و سوء استفاده ها در راستای این چهار حوزه انجام می شود :-حوزه خشونت که از طریق بازی های رایانه ای، روان فرزندان را تهدید می کند .-حوزه فحشا و فساد که بی عفتی و بی بند باری را ترویج می کند .حوزه اعتیاد و گرایش به سوء مصرف مواد مخدر و داروهای روان گردان

---

۳. کرمشایی ، فائزه ؛ پناهی ، امین ؛ صادق نیا، احمد؛ زبیدی ، یاسر، (۱۳۹۰)، بررسی اعتیاد به اینترنت و فضاهای مجازی در بین جوانان و نوجوانان ، همایش ملی صنایع فرهنگی نقش آن در توسعه ی پایدار. ص ۱۶.

و حتی اعتیاد ورود به فضای مجازی است. -حوزه کلاهبرداری که دراستفاده فضای مجازی باید مراقب این حوزه ها باشند.^۴

همچنین طبق تحقیقات برخی محققان در سال های اخیر محبوبیت شبکه های اجتماعی آنلاین تا حد بی سابقه ای افزایش یافته است. به طوری که محبوب ترین آنها صدها میلیون کاربر دارند. این موفقیت منافی را در درون خود این جوامع شبکه ای ایجاد کرده است و تعداد مطالعات و پژوهش ها جهت درک این شبکه ها را افزایش داده است ولی گستردگی بسیار و محدودیت دسترسی به تمامی کاربران بزرگترین شبکه های اجتماعی آنلاین کسب اطلاعات مکفی درباره ی دیدگاه کاربران آنها و چگونگی روابطشان را با مشکل مواجه کرده است.^۵

در محیط سایبر شیوه های متفاوتی برای پرهیز از ارتکاب وجود دارد و با به کارگیری تدابیر پیشگیری به راحتی می توان اهداف مورد نظر مقنن را تأمین کرد. تدابیری که به نسبت جرم در فضای مجازی از طرف قانون و متخصصین این حوزه اندیشیده شده کمترین لطمه را به منافع و آزادی های خصوصی وارد می آورد. با توجه به تمام این عرایض هدف اصلی این پژوهش بررسی آسیب های فضای مجازی بر دانش آموزان دبیرستانی در شهرستان شاهرود در حوزه روابط اجتماعی و اعتقادات مذهبی و ... می باشد و سوالات اصلی تحقیق از این قرارند که: آیا بین میزان حضور در فضای مجازی و آسیب های فضای مجازی مانند(کاهش روابط دانش آموز با خانواده، کاهش سازگاری با محیط و جامعه، کاهش اعتقادات مذهبی، انزوای اجتماعی، افت تحصیلی دانش آموز، کاهش اعتقادات مذهبی، تغییر نحوه پوشش و مدگرایی و آسیب به سلامت روحی و روانی دانش آموز، پرخاشگری و خشونت در جامعه و ....) رابطه وجود دارد؟

^۴. کشتی ارای، نرگس؛ اکبریان، اکرم، (۱۳۹۰)، عصر مجازی و چالش های پیش رو، اولین کنفرانس بین المللی شهروند مسئول. ص ۲۱.

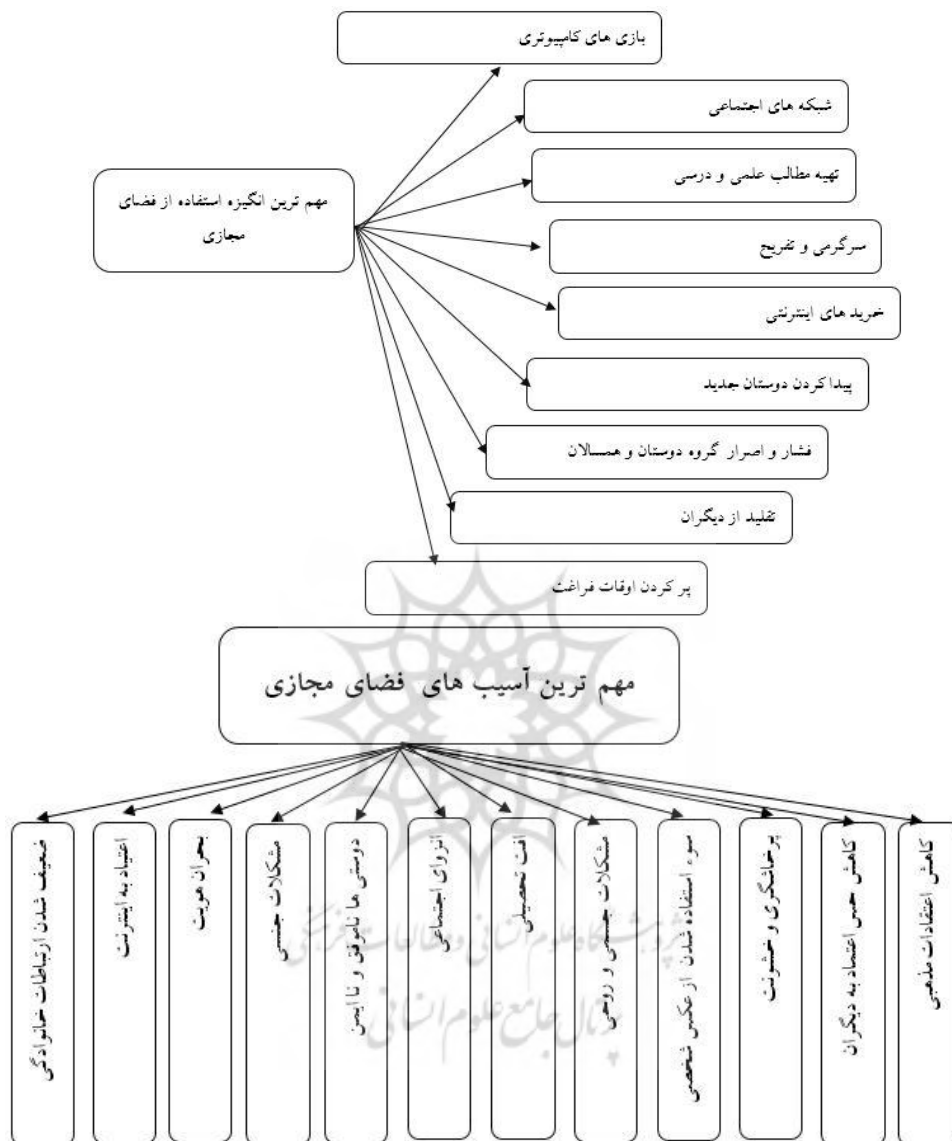
^۵. Gjoka, Mina, (2010), Measurement of Online Social Networks, ProQuest LLC, Ph.D. Dissertation, University of California, Irvine. P32-40.

بروز آسیب های نوظهور می تواند زمینه ساز نوع جدیدی از آسیب های اجتماعی و روانی باشد. به همین دلیل، برنامه ریزی برای شناسایی، پیشگیری و کاهش آسیب های نوظهور لازم و ضروری می نماید. آسیب های نوظهور، آسیب های مرتبط با فناوری های جدید است که آسیب های ناشی از استفاده از ماهواره، بازی های رایانه ای، تلفن همراه و اینترنت می توانند در این مجموعه قرار گیرد. در این مقاله سعی شده است تا به آسیب های مرتبط با فضای سایبری به ویژه در حوزه دانش آموزان و نوجوانان پرداخته و برای رفع آنها پیشنهاداتی ارائه شود.

روش تحقیق:

این پژوهش از نوع پژوهش های کاربردی است و از طبقه تحقیقات توصیفی است و در تحقیقات در زمره تحقیقات پیمایشی قرار می گیرد. که هرچند عمدتاً از پرسشنامه استفاده می شود اما فنون دیگری از قبیل مصاحبه عمیق و مصاحبه ساختنی مشاهده تحلیل محتوی و جز اینها هم به کار می رود.

با توجه به فرضیات پژوهش مدل فرضی تحقیق به صورت ذیل مشخص شد:

در این پژوهش با استفاده از روش مقایسه پاسخ ها با استفاده از نرم افزار Excel و نرم افزار آماری choice Expert^۶ دلایل مهم استفاده نوجوانان برای استفاده از فضای مجازی و روشهای پیشگیری از آنها را بر اساس نظر خود نوجوانان و دبیران دبیرستانهای شهرستان

^۶. Analytical Hierarchy process

شاهرود اولویت یندی می‌کنیم تا به عنوان یک راهنما و شاخص برای خانواده‌ها، نظام آموزش و پرورش و مجریان قانون مورد استفاده قرار گیرد. در این روش آماری با استفاده از نظرات متخصصین و دانش آموزان و بهترین و موثرترین و کم‌هزینه‌ترین روش مشخص می‌کنیم. این روش به تصمیم‌گیرندگان در حوزه‌های مختلف کمک می‌کند که به چه ابعادی توجه خاصی داشته باشند و نگاه روشن و واضحی از این فضا و آسیب‌های آن داشته باشند.

تحلیل سلسله‌مراتبی (AHP) یک رویکرد اساسی به تصمیم‌گیری است. این روش برای مقایسه دو گزینه منطقی و شهودی برای انتخاب بهترین آنها در بین تعدادی از گزینه‌ها با توجه به معیارهای مختلف طراحی شده است. روش AHP اجازه می‌دهد تا از طریق قضاوت‌ها روشی برای بهبود فرایند تصمیم‌گیری پیدا کنیم. خلاصه این که اهمیت عناصر در این ساختار بر اساس قضاوت اشخاص، مشخص می‌شود^۷

جامعه و نمونه پژوهشی

جامعه پژوهش کلیه دانش‌آموزان و دبیران دبیرستانی (متوسطه دوم) شهرستان شاهرود می‌باشد که حدود ۱۰۰۰ نفر برآورد شده است. نمونه پژوهشی در روش AHP چون بر اساس نظر متخصصان شکل می‌گیرد بصورت تصادفی ۵۰ نفر از دبیران دبیرستان‌ها و تعداد ۵۰ نفر از دانش‌آموزان دبیرستانها (به دلیل نظر سنجی در زمینه راهکارهای پیشگیری موثر و مقایسه نظرات دانش‌آموزان با دبیران) به عنوان نمونه پژوهشی انتخاب خواهند شد.

۷. حاجانی، ۱۳۹۲: ص ۶۵.

ابزار اندازه گیری

ابزار گردآوری پرسشنامه محقق ساخته بررسی های آسیب های مهم فضای مجازی از نگاه دبیران دبیرستان های شاهرود و بررسی بهترین گزینه برای پیشگیری از این آسیبها خواهد بود. سوالات پرسشنامه به صورت بسته پاسخ تهیه شد و از تمامی افراد نمونه خواسته شد مهم ترین دلیل استفاده دانش آموزان از فضای مجازی و شبکه های اجتماعی و مهمترین آسیب های این فضا را برای رده سنی نوجوانان و دانش آموزان مشخص کنند. نمونه پرسشنامه در ضمیمه پایان نامه موجود است.

تجزیه و تحلیل داده ها

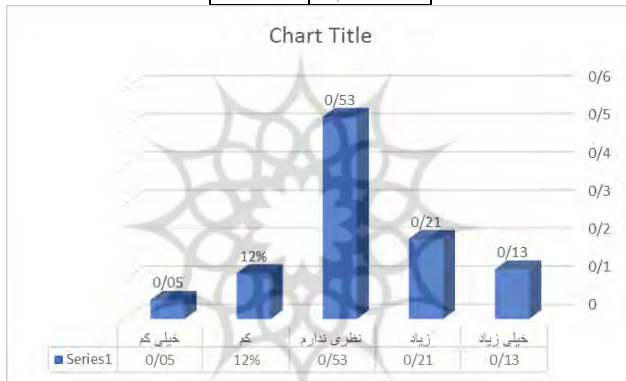
روش انجام پژوهش

پژوهش حاضر از لحاظ طبقه بندی پژوهش بر مبنای هدف از نوع کاربردی و از لحاظ طبقه بندی بر حسب روش، از نوع توصیفی است. پس از جمع آوری اطلاعات معیارها و زیرمعیارها را مشخص نموده ایم. در مرحله بعد از طریق و نظرخواهی از افراد نمونه اولویت معیارها و در نهایت پرسشنامه تحلیل سلسله مراتبی سهم اهمیت هریک از گزینه ها را به دست آورده ایم. برای پیاده سازی روش و رتبه بندی از بسته های نرم افزاری Excel , Choice Expert و روشهای کیفی تجزیه و تحلیل استفاده شده است که در ذیل نمودارها و داده های خروجی را ارائه می کنیم.

گفتار اول - داده های آماری

بند اول - نظرات دانش آموزان در مورد مهم ترین دلیل ایشان برای استفاده از فضای مجازی

بازی های کامپیوتری	
13%	خیلی زیاد
21%	زیاد
53%	نظری ندارم
12%	کم
0/05%	خیلی کم

طبق جدول و نمودار فوق حدود ۳۴ درصد از دانش آموزان بازی های کامپیوتری را به عنوان مهم ترین دلیل استفاده از فضای مجازی عنوان کردند.

دیدن عکس و فیلم ها	
35%	خیلی زیاد
37%	زیاد
۲2%	نظری ندارم
۵%	کم
1%	خیلی کم

طبق جدول و نمودار فوق ۷۲درصد از دانش آموزان سرچ و تماشای فیلم و عکس را به عنوان مهم ترین دلیل استفاده از فضای مجازی عنوان کردند.

شبکه های اجتماعی	
57%	خیلی زیاد
22%	زیاد
15%	نظری ندارم
4%	کم
1%	خیلی کم

طبق جدول و نمودار فوق حدود ۷۹درصد از دانش آموزان استفاده از شبکه های مجازی را به عنوان مهم ترین دلیل استفاده از فضای مجازی عنوان کردند.

تهیه مطالب علمی و درسی	
55%	خیلی زیاد
12%	زیاد
27%	نظری ندارم
2.4%	کم
۳٪	خیلی کم

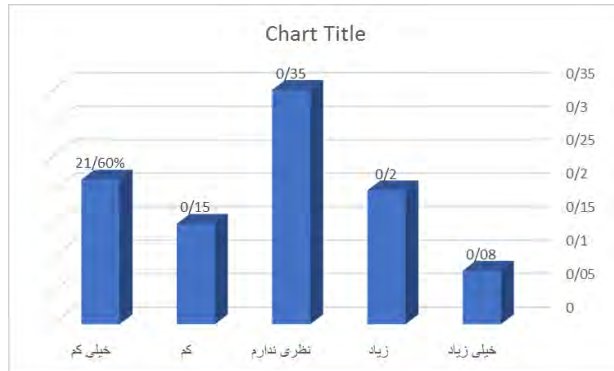
طبق جدول و نمودار فوق حدود ۶۷ درصد از دانش آموزان سرچ مطالب درسی را به عنوان مهم ترین دلیل استفاده از فضای مجازی عنوان کردند.

سرگرمی و تفریح	
38%	خیلی زیاد
37%	زیاد
11%	نظری ندارم
7%	کم
7%	خیلی کم

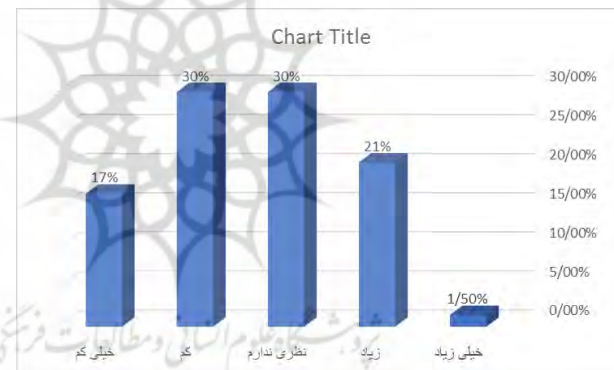
طبق جدول و نمودار فوق حدود ۷۵ درصد از دانش آموزان سرگرمی و تفریح را به عنوان مهم ترین دلیل استفاده از فضای مجازی عنوان کردند.

خریدهای اینترنتی	
خیلی زیاد	8%
زیاد	20%
نظری ندارم	35%
کم	15%
خیلی کم	21.6%

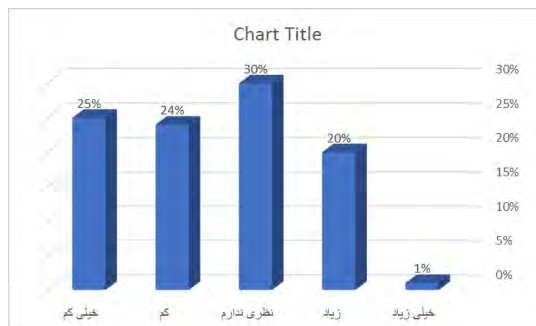
طبق نتایج جدول و نمودار فوق فقط حدود ۲۸ درصد از دانش آموزان از فضای مجازی برای خرید استفاده می کنند.

آشنایی با دوستان جدید	
خیلی زیاد	1.5%
زیاد	21%
نظری ندارم	30%
کم	30%
خیلی کم	17%

طبق نتایج جدول و نمودار فوق فقط حدود ۲۲ درصد از دانش آموزان از فضای مجازی برای دوستیابی استفاده می کنند.

فشار و اصرار دوستان و همسالان	
خیلی زیاد	1%
زیاد	20%
نظری ندارم	30%
کم	24%
خیلی کم	25%

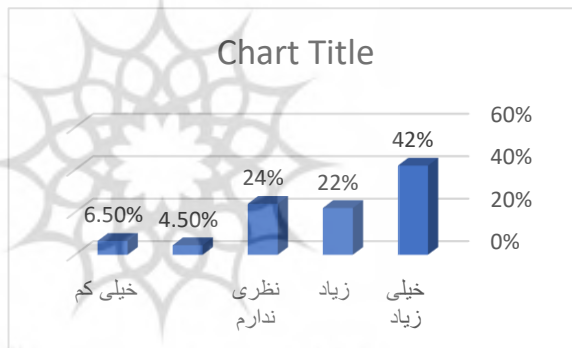
طبق نتایج جدول و نمودار فوق فقط حدود ۲۰ درصد از دانش آموزان استفاده از ی مجازی را ناشی از فشار گروهی عنوان کردند.

تقلید از دیگران	
11%	خیلی زیاد
18%	زیاد
52%	نظری ندارم
12%	کم
7%	خیلی کم

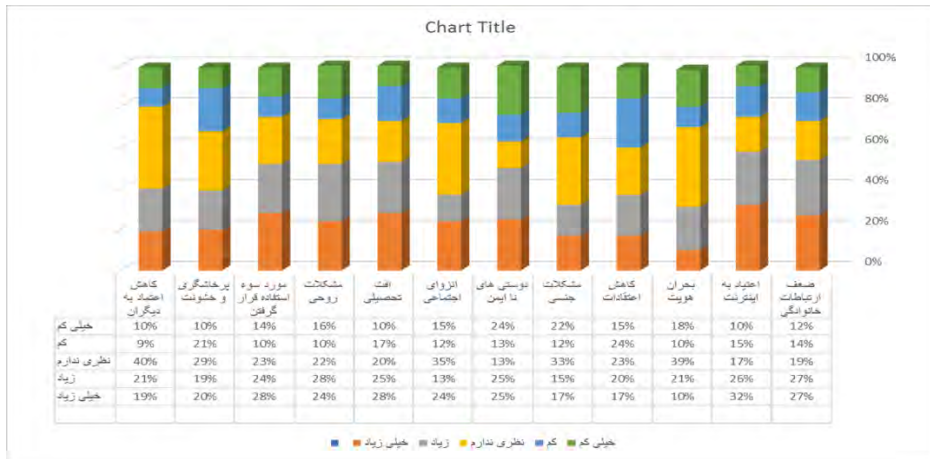
طبق نتایج جدول و نمودار فوق فقط حدود ۳۰ درصد از دانش آموزان استفاده از فضای مجازی را به خاطر تقلید از دیگران بیان کردند.

اوقات فراغت	
42%	خیلی زیاد
22%	زیاد
24%	نظری ندارم
4.5%	کم
۶.۵%	خیلی کم

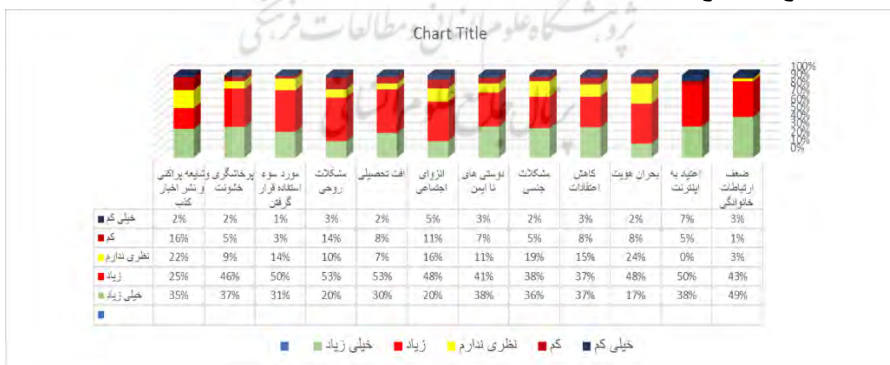
طبق نتایج جدول و نمودار فوق حدود ۶۴ درصد از دانش آموزان استفاده از فضای مجازی را به پرکردن اوقات فراغت و نداشتن سرگرمی های دیگر ربط داده اند.

بند دوم- مهم ترین آسیب های فضای مجازی از نگاه دانش آموزان و نوجوانان

طبق نمودار و جدول فوق ، دانش آموزان اعتماد به اینترنت (۳۲٪)، افت تحصیلی (۲۸٪)، مورد سوء استفاده قرار گرفتن (۲۸٪) و ضعف ارتباطات خانوادگی با (۲۷٪) را به عنوان آسیب پذیرترین ابعاد زندگی خود معرفی و عنوان کردند. اعتماد به اینترنت مورد سوء استفاده قرار گرفتن اولین اولویت و بحران هویت آخرین اولویت در حیطه آسیب ها از نظر دانش آموزان بود.

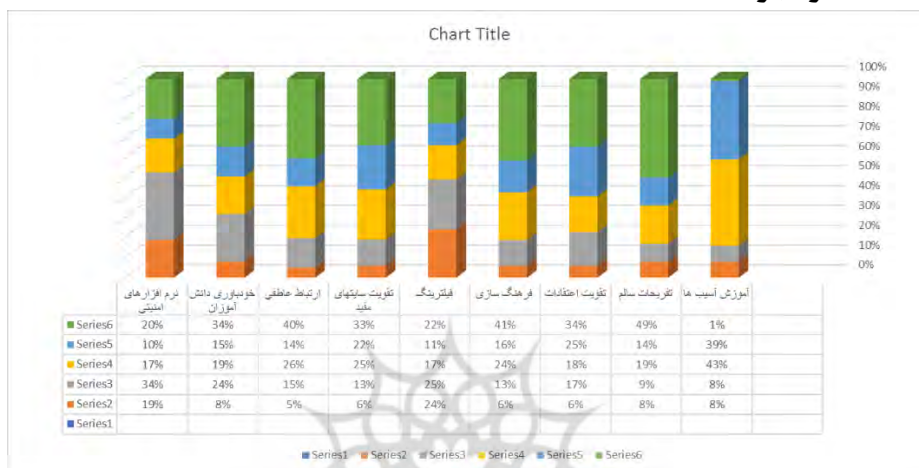
بند سوم - مهم ترین آسیب های فضای مجازی بر دانش آموان و نوجوانان از نگاه دبیران دبیرستانها

طبق نمودار و جدول فوق ، دبیران محترم، مهم ترین آسیب های فضای مجازی را ضعف ارتباطات خانوادگی (۴۹٪) ، اعتماد به اینترنت (۳۸٪)، دوستی های ناپوشانی (۳۸٪)، پرخاشگری و

خشونت (۳۷٪) عنوان کردند قابل ذکر است که بحران هویت به عنوان با ۱۷٪ ضعیف ترین آسیب فضای مجازی بیان شده است.

بند چهارم - بهترین راهکارهای کاهش آسیب های فضای مجازی بر دانش آموزان از نظر دبیران

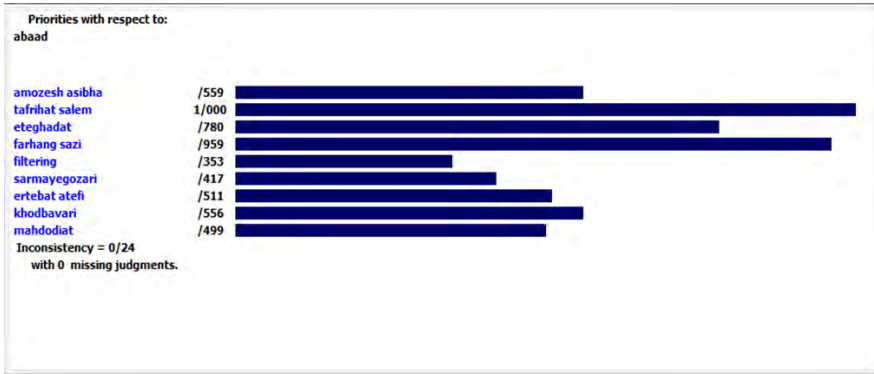

طبق نمودار و جدول فوق، مهم ترین راهکارهای مقابله با آسیب های فضای مجازی را جایگزین کردن تفریحات سالم (۴۹٪) و فرهنگ سازی برای استفاده صحیح و اصولی از فضای مجازی (۴۱٪) و ارتباطات عاطفی پایدار در خانواده (۴۰٪) را از نظر دبیران نشان می دهد.

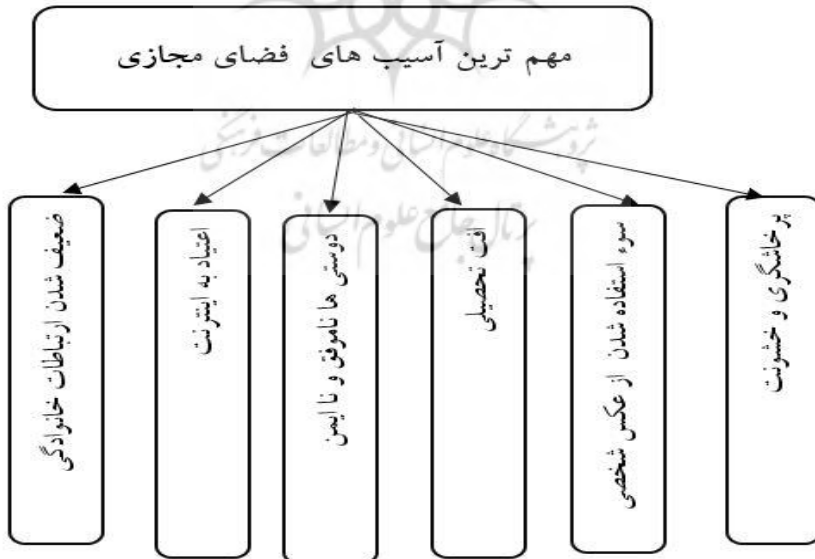
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

گفتار دوم- نتایج رتبه بندی نرم افزار expert choice نیز به صورت ذیل به دست آمد

تفریحات سالم با اولین اولویت، فرهنگ سازی دومین اولویت، تقویت پایه های اعتقادی در اولویت سوم و آموزش آسیب های احتمالی در اولویت چهارم از نظرات دبیران دبیرستان های شاهرود قرار گرفت. بقیه موارد ضرایب نزدیک به هم دارند. فیلترینگ به عنوان آخرین گزینه و آخرین اولویت برای کاهش آسیب های ناشی از فضای مجازی انتخاب شده است. طبق نتایج پژوهش در این مبحث مدل تحلیل نهایی بصورت ذیل تایید می گردد

نتیجه گیری و پیشنهادات

طبق نتایج به دست آمده اعتیاد به اینترنت، افت تحصیلی، پرخاشگری و خشونت و ضعیف شدن ارتباطات خانوادگی از مهم ترین آسیب های فضای مجازی بودند که هم دانش آموزان و هم دبیران به عنوان آسیب های مهم فضای مجازی انتخاب کردند. امروزه در کشور ما اکثر افراد با اعتیاد به اینترنت چه از نوع بازی های فضای مجازی مانند (کلش آف کلنز) یا از نوع شبکه های اجتماعی گسترده (اینستاگرام و تلگرام) در بین افراد خانواده و یا دوستان درگیر هستند متأسفانه فضای مجازی با آن همه جذابیت و فریبندگی به خوبی توانسته است اقشار نوجوانان و دانش آموزان را جذب کند و هر چه که می‌خواهد در این فضا به نام مطالب علمی و یا اخبار موثق به آنها بقبولاند. اگر منصفانه قضاوت کنیم تا حدودی موفق هم بوده است زیرا معمولاً در پی اعتیاد نوجوانان به فضای مجازی، ناخودآگاه ارتباطاتش با خانواده کمتر شده و از نظر عاطفی بین آنها شکاف ایجاد میشود و به دنبال آن افت تحصیلی نیز آفت دیگری است که برای اینگونه افراد از راه خواهد رسید. متأسفانه در مقابل این همه تبلیغاتی که در فضاهای مجازی برای نوجوانان و دانش آموزان می شود، در کشور ما نه سرمایه گذاری اصولی و درستی برای مبارزه با این تبلیغات انجام گرفته است و نه برنامه مدونی در نظر گرفته شده است. در زمینه فرهنگ سازی برای استفاده صحیح از این فضا نیز حتی در مدارس و سطوح دبیرستانی هم کاری صورت نگرفته است. بدون هیچ برنامه و یا سرمایه گذاری نباید توقع داشته باشیم نوجوان امروز ما با همان اعتقادات و تعصب ملی و دینی چند سال گذشته باشد و در مرحله اول قبل از هر نوع اقدامی باید این تغییرات را بپذیریم و سپس در پی برطرف کردن آن و پیشگیری از آسیب های بیشتر باشیم.

متأسفانه در شهرهای کوچکی مثل شاهرود که فضای تفریح و سرگرمی برای نوجوانان، بخصوص برای دختران بسیار کم است، از کلاس های هوشمند و مدارس پیشرفته و گردش های علمی در حد نوجوان امروز خبری نیست، حجم این آسیب ها بیشتر هم می شود. به هر

حال پیشگیری از این آسیب ها کار فرد یا گروه خاصی نیست و نیازمند همکاری و تعامل خانواده، نظام آموزشی، رسانه ها و دیگر ارگانهای مربوطه است .

البته کسی در خصوص اتخاذ تدابیر پیشگیرانه رایانه ای، پیش از هر چیز توجه به این واقعیت مهم است که نسل نوجوان و جوان توانسته است، تعامل بهتری با فضای سایبر داشته باشد. البته چندان جای شگفتی نیست، زیرا نسل گذشته امور خود را در دنیای فیزیکی پیش برده و شاید لزومی ندیده است با فضای جدید انس بگیرد، در حالی که نسل جدید با این فضا رشد یافته و از همان ابتدا هر آنچه پیرامون خود مشاهده کرده صبغه سایبری داشته است. با این حال این وضعیت بیم و امیدهایی را برانگیخته است از یک سو می توان امیدوار بود نسل جدید در برپایی هرچه سریع تر یک جامعه اطلاعاتی تمام عیار و مبتنی بر اصول و قواعد حاکم بر این فضا همت لازم را داشته باشد. اما از سوی دیگر پلیس برای پیشگیری از وقوع جرم در حوزه سایبر باید آنها را از خطرات و آسیب های فراوان این فضا مطلع کند تا با گرفتاری در آنها، نتیجه مغایر پدید نیاید. برای آشنایی کودکان با خطرهای بی شمار و گوناگون فضای سایبر، تدابیر پیشگیرانه گوناگونی از سوی پلیس اتخاذ شده که برخی از آنها راسا کودکان و نوجوانان را مخاطب قرار داده اند و برخی دیگر، بر تعامل سازنده اولیا، مربیان و سایر عوامل نقش آفرین، تأکید ورزیده اند.

مهم ترین تدابیر قابل اشاره عبارتند از: اقدامات مداخله آمیز والدین، تدابیر همیاری همسالان ، تدابیر کاربری صحیح، تدابیر کاهنده آثار سوء، تدابیر آموزشی، تدابیر الزام آور کاربری اینترنت و تدابیر رسانه ای. هر یک از این ها مباحث نسبتا مفصل و جامعی را به خود اختصاص می دهند که با ملاحظه آن ها می توان به آگاهی مفیدی درباره ی نحوه اتخاذ تدابیر پیشگیرانه رشد مدار رایانه ای دست یافت. برای مثال یک برنامه آموزشی برای والدینی که فرزندان شان با اینترنت کار می کنند، می تواند حاوی این نکات باشد:

۱- ایجاد حس مسئولیت پذیری و توانایی انتخاب گزینه های سالم به هنگام استفاده از اینترنت؛ (به عبارت دیگر ، آموزش نحوه استفاده صحیح از اینترنت)

۲- تصمیم گیری به جا و مناسب درباره محتوایی که قرار است مشاهده کنند؛

۳- آموزش و نحوه رویارویی با محتوای نامناسبی که ممکن است مشاهده کنند و کاهش عواقب آن، در واقع در اینجا ابتدا باید به خود والدین آموزش داد تا بدانند چگونه این رهیافت ها را نسبت به کودکانشان اتخاذ کنند همچنین در خصوص تدابیر الزام آور کاربری اینترنت دبیران می توانند با هماهنگی پلیس برای هر مبحث درسی ، فهرستی از سایت های مجاز و مناسب را تهیه کرده و از دانش آموزان بخواهند در مهلت داده شده ، به تمامی آن ها مراجعه کرده و مطلب درسی مربوطه را مطالعه و استخراج کنند. این امر باعث آموزش استفاده صحیح از اینترنت در قالب یک عمل الزام آور می شود. همچنین به دلیل محدود بودن زمان مراجعه ، دانش آموزان فرصت پرداختن به محتواهای نامناسب و غیرقانونی را نخواهند داشت.

در نهایت، تدابیر رسانه ای محوریت آموزش خود را به والدین و مربیان اختصاص می دهند. بسیاری از والدین و مربیان آگاهی زیادی درباره ضرورت سلامت اینترنت یا ماهیت و میزان خطرات آن را ندارند. در نتیجه غالباً نمی دانند چه چیز را باید یا نباید انجام دهند. بنابراین یا با این قضیه خوش بینانه برخورد می کنند و هیچ اقدامی در جهت حفاظت فرزندشان در اینترنت به عمل نمی آورند یا اینکه با مبالغه آمیز خواندن خطرات، معتقدند هرزه نگاری و امور جنسی در اینترنت ، گستردگی و شیوع فراگیر دارد. در واقع از روش های پیشگیری از جرایم رایانه ای ، ارائه آموزش های همگانی است. در آموزش های همگانی هشدارها، شیوه ها و شگردهای مجرمان در ارتکاب به جرم به افراد جامعه ارائه می شوند. تا برای مقابله با آنها آمادگی کسب کنند و از بزه دیدگی خود جلوگیری کنند. هدف از آموزش های همگانی ارتقای سطح آگاهی های مردمی است.

سازمان های پلیس با استفاده از رسانه های گروهی ، مطبوعات، رادیو، تلویزیون ، تابلوهای اعلانات سایت های اینترنتی، دفترچه هشدارهای پلیسی و برگزاری کلاس های آموزشی در مراکزی مثل شهرداری ها و مدارس و... می تواند آموزش های خود را به عموم عرضه نماید. روش های نوین آموزش های عمومی پلیس هم رو به افزایش است.

امروزه پلیس کشورهای مختلف با ایجاد بنگاه های اطلاع رسانی، ایجاد دفاتر مشاوره، خدمات مشاوره ای تلفنی پلیس، انتشار نشریات در زمینه پیشگیری از جرایم، تهیه فیلم ها و سریال های تلویزیونی، برقراری ارتباط با سازمان های وابسته و دانشگاه

ها، برگزاری همایش ها و سمینارها و ایجاد بسترهای مناسب تلاش های جدی تری را آغاز نموده اند. درباره تدابیر پیشگیرانه از وقوع جرم، مطالعات و پژوهش های گسترده و مفصلی صورت گرفته و تقسیم بندی های گوناگونی از آن به عمل آمده است. همچنین نقاط قوت و ضعف هر یک از آن ها از جنبه های اقتصادی، اجتماعی، روان شناختی و حقوقی (به ویژه پایه موازین حقوق بشری) بررسی و تحلیل شده است. در خصوص مفهوم و شکل های بکارگیری تدابیر پیشگیرانه در فضای سایبر، به طور کلی می توان این گونه تدابیر را در چهار گروه طبقه بندی کرد: ۱- تدابیر نظارتی ۲- تدابیر صدور مجوز ۳- ناشناس کننده ها و رمزنگارها ۴- تدابیر محدود کننده دسترسی (فیلترینگ).

۱- تدابیر نظارتی

به طور خلاصه این تدابیر در دو شاخه اصلی قرار می گیرند. یک شیوه این است که با اتخاذ تدابیر نظارتی در دنیای فیزیکی توسط پلیس، از ارتکاب جرایم در فضای سایبر جلوگیری شود. برای مثال به والدین آموزش داده می شود سیستم های رایانه ای را در نقاطی از منازل قرار دهند که در معرض دید خانواده باشد تا فرزندان فرصت سوء استفاده از خلوت در فضای سایبر را پیدا نکنند. شیوه دیگر نظارت که با ویژگی این فضا نیز سازگار است، نظارت الکترونیکی نام دارد. در این جا با به کارگیری تجهیزات و برنامه های خاص توسط پلیس، فعالیت های شبکه ای افراد، تحت نظر قرار می گیرد. نظارت الکترونیکی نیز به دو شکل انجام می شود. همزمان و غیر همزمان. در حالت اول ابزار الکترونیکی، پلیس یا متصدی مربوطه را از فعالیت غیرمجاز شبکه ای کاربر در همان زمان آگاه می کند. به این ترتیب او می تواند اقدامات لازم را انجام دهد. اما در نظارت غیرزنده بسته به میزان دقت ابزار، تمام یا بخش گزینش شده ای از فعالیت های شبکه ای را ثبت می کند تا در فرصتی دیگر پلیس با بررسی آن ها موارد غیر مجاز را مشخص کند.

۲- تدابیر صدور مجوز

این تدابیر با الگوبرداری از دنیای فیزیکی به اجراء می آیند. یکی از شیوه های رایج سلب فرصت مجرمانه یا حتی جلوگیری از بزه دیدگی افراد که پلیس می تواند انجام دهد کنترل دسترسی است. به عبارت دیگر تنها کسانی می توانند به محیط هایی با ویژگی های خاص

وارد شوند که تاییدیه موردنظر داشته باشند. بنابراین چنانچه تدابیر کنترل دسترسی به خوبی اجرا شود از ورود مجرمان بالقوه و همچنین کسانی که به هر دلیل مطابق قانون نمی توانند وارد آن محیط شوند، جلوگیری به عمل می آید. برای مثال، در اکثر کشورها میان مسائل جنسی بزرگسالان یا کودکان تفاوت قائل می شوند و حتی برای گروه اول قوانین حمایتی نیز وضع کرده اند. اما با دسترسی و مواجهه کودکان با مسائل مستهجن و مبتذل برخورد می کنند و حتی برای متخلفین مجازات هایی را در نظر گرفته اند.

همچنین فناوری های تایید سن یکی از مهمترین این ابزارها هستند. در این فناوری با اخذ اطلاعات معتبر از کاربر، هویت او (به ویژه سنش) بررسی و در صورت تأیید اجازه دسترسی به سایت داده خواهد شد

۳- ناشناس کننده ها و رمزنگارها ۱

این تدابیر نیز فرایند مشابهی را اجرا می کنند. کارکرد اصلی شان این است که با پنهان کردن هویت یا محتوای اطلاعات افراد، از بزه دیدگی شان جلوگیری می کنند. کارکرد ناشناس کننده ها این است که پیوند های هویتی را قطع کنند. این ابزارها تنها آنچه را که به طور تصادفی ایجاد شده به عنوان هویت اشخاص ارائه می دهند و کاربران قادر خواهند بود در تعاملات شبکه ای خود از آن استفاده کنند. به این ترتیب هرکس بخواهد از هویت ناشناس کاربر موردنظر آگاه شود با موانعی مواجه خواهد شد. این اقدام به ویژه برای زنان و کودکان یا به طور کلی اشخاص آسیب پذیر سودمند است. زیرا بی آنکه فرصت شناسایی خود را به مجرمان سایبر بدهند، می توانند به فعالیت های شبکه ای پردازنده عبارت دیگر با ایجاد حریم بیشتر برای افراد از مقابل دیدگان تمامی اشخاص (به استثنا آنهایی که مجاز شمرده می شوند) پنهان می کند. بنا براین پلیس با به کارگیری این روش و در اختیار قرار دادن آن به کاربران خاص می تواند در پیشگیری از جرایم سایبری موثر واقع شود. در اکثر فعالیتهای رمزنگاری، اصل ساز پیامی را برای مخاطب خود ایجاد می کند و سپس آن را طی فرایند رمزنگاری محفوظ کرده و به عنوان یک رمز نوشته ارسال می کند.

مخاطب نیز به محض دریافت، آن را رمزگشایی و به متن اصلی تبدیل می کند. اگر فرد دیگری بخواهد به طور غیرمجاز به آن پیام دسترسی پیدا کند، یا باید از طریق فرایند رمزنگاری

و تجزیه و تحلیل محتوای رمز نوشته و یا با تحصیل کلید رمزگشای مرتبط به هدفش برسد. همانطور که ملاحظه می شود، ماهیت اصلی این فرایند همانند ناشناس کننده هاست. با این تفاوت که به جای اطلاعات هویتی، محتوای ارتباطات را نامفهوم می کند

۴- تدابیر سالب دسترسی (فیلترینگ)

این تدابیر شامل اقداماتی می شود که از ورود یا ارسال برخی داده های غیرمجاز جلوگیری می کند. بعضی یک سویه عمل می کنند یعنی فقط از ورود یا خروج داده های غیر مجاز جلوگیری می کنند، اما بعضی دیگر عملی دو سویه دارند و علاوه بر ورودی ها، خروجی ها را هم تحت کنترل دارند. با توجه به موقعیت و مبنای عمل فیلترها، می توان برای آن ها تقسیماتی قائل شد که به دلیل اهمیت موضوع به آنها اشاره می شود:

۱- فیلتر از سوی مشتری :

فیلترهایی که می توان بر روی رایانه های شخصی رومیزی یا قابل حمل نصب کرد که نقطه دسترسی به اینترنت را برای کاربر پایانی فراهم می آورند.

۲- فیلتر از سوی ارائه دهندگان خدمات دسترسی حضوری (کافی نت) یا ارائه دهندگان خدمات اینترنتی (ISP)

کمتر اتفاق می افتد کسی بر روی سیستم کامپیوتری خود فیلتر نصب کند و غالباً ارائه دهندگان خدمات دسترسی کاربران را از دسترسی به سایت ها محروم می کنند. کاربر مجبور است برای برقراری ارتباط شبکه ای به یک ارائه دهنده خدمات دسترسی مراجعه کند یا از منزل و محل کار خود با یک ISP ارتباط برقرار کند. به این ترتیب این دو مرجع می توانند با نصب فیلتر از دسترسی وی جلوگیری کنند.

۳- فیلتر از سوی سرور:

این نوع فیلترها در موسسات یا نهادها کارایی دارند و معمولاً بر روی سیستم کامپیوتری نصب می شوند که امکان دسترسی شبکه ای را برای کامپیوترهای واقع در مجموعه خود فراهم می آورند.

۴- فیلتر از سوی ایجاد کننده نقطه تماس بین المللی:

این مراکز شاهراه اصلی برقراری ارتباطات شبکه ای داخل با خارج محسوب می شوند که بدیهی است بهترین نقطه برای نصب و اجرای انواع فیلترینگ هم هستند.

۵- فیلتر بر روی موتور جستجو:

این طبقه بخش خاصی از فیلتر از سوی سرور را شامل می شود و بر روی موتورهای جستجو بزرگی نظیر گوگل یا آلتاویستا قرار می گیرد. بر روی موتورها گزینه ای به نام safe search وجود دارد که به کاربر امکان می دهد جستجو تصفیه شده ای به عمل آورد. درباره مبنا عمل فیلترینگ به ویژه از لحاظ نحوه فهرست برداری از موضوعات به اصطلاح سفید یا سیاه، نکات جالب توجه پیشگیرانه ای مطرح است که تحلیل و بررسی آن ها خارج از بحث پیش رو است. بنابراین پلیس می تواند ضمن معرفی این فیلتر ها کاربران را تشویق به دریافت و نصب آن ها کند و موجب پیشگیری از وقوع جرایم سایبر شود.

نقش خانواده در پیشگیری از آسیب ها در فضای مجازی

آگاهی بیشتر از طریق آموزشهای مدون از سوی والدین (خانواده) یا متولیان امور آموزشی میتواند بر کاهش میزان آسیب کودکان و نوجوانان و همچنین شیوه واکنش مؤثر آنان اثر بگذارد. شناسایی چگونگی واکنش نوجوانان هنگام مواجهه با خطرات اینترنتی را می توان به لحاظ رویکردهای فعالانه و منفعلانه و شیوه ی اسناد آنان به سه گروه عمده تقسیم کرد. ممکن است کودک یا نوجوان فکر کند این مشکل خود به خود حل می شود، به صورت فعال در جهت رفع آن برآید و یا به شیوه ی خود متهم سازی با آن برخورد کرده دچار احساس گناه شود و خود را سرزنش نماید.

۲۶٪ از ۱۱ تا ۱۶ ساله هایی که تجربه ی آزاردهنده ای داشته اند، شیوه ی منفعلانه ی اول را انتخاب کرده، ۲۲٪ سعی در رفع آن نمودند، ۹٪ دچار احساس گناه شدند و ۴۴٪ هیچ کدام از این واکنش ها را نشان ندادند

طبق تحقیق فوق اما می توان به چگونگی واکنش کودکان و نوجوانان از زاویه ی دیگری نیز نگریست. پس از ارائه ی آموزش های بیشتر در زمینه ی استفاده از اینترنت و توصیه به

مطرح کردن تجربه ی ناخوشایند با دیگران، تعداد افرادی که پس از یک تجربه ی آزاردهنده آن را با یک نفر دیگر در میان می گذارند، به نحو قابل ملاحظه ای افزایش می یابد. یک سوم از کودکان و نوجوانان نیز با استفاده از شیوه های آنلاین، همچون پاک کردن پیغام ۲۶٪، مسدود کردن ارسال کننده ۲۳٪، تغییر در گزینه های فیلترینگ ۱۹٪ یا حتی گزارش مورد آزار دهنده ۱۵٪ با آن برخورد کرده اند، حدود ۲۵٪ برای مدتی از استفاده از اینترنت پرهیز کرده اند.

نقش والدین بر اساس میزان حضور و نظارت آنها هنگام استفاده فرزندان از فضای مجازی بسیار مهم است و به عبارت دقیق تر منظور از حضور والدین این است که والدین درباره اینترنت با فرزندشان حرف بزنند، وقتی که آنلاین هستند در کنارشان بنشینند، آنها را برای کشف فرصت ها و امکانات اینترنت تشویق کنند و فعالیت هایی را به همراه آنها مشترکا انجام دهند. چنین فعالیت هایی خطرهای آنلاین را بدون از دست دادن فرصت ها کاهش می دهد.

قوانینی گذاشته شود در مورد اینکه فرزندشان هرگز اطلاعات شخصی را به صورت آنلاین پخش نکند.

با فرزندان به خصوص با دخترانشان درباره اینکه در اینترنت چه کار انجام می دهند صحبت کنند.

حضور در کنار فرزندشان در هنگام استفاده از اینترنت نظارت بر این که نوجوان در اینترنت چه کار می کند و به دنبال چه چیزی است. محدود کردن استفاده از نرم افزارهای شبکه های اجتماعی که ضرورتی برای استفاده از آنها ندارد.

ایجاد فیلتر و استفاده از نرم افزارهایی که بتوانند ورود و خروج فرزندان را به سایتهای مختلف بررسی کرده و یا محدود نمایند استفاده از افراد آشنا و دارای مهارت برای والدینی که سواد رسانه ای ندارند در کنترل فرزندان می تواند مفید باشد.

آموزش صحیح نوجوان در زمینه خطرات و آسیب های مهم فضای مجازی

ایجاد فرهنگ کتاب خوانی و کاهش استفاده از شبکه های اجتماعی و فرهنگ سازی در محیط خانواده

تشویق به شرکت در فعالیت های اجتماعی و تقویت این گونه رفتارها توسط والدین. گذراندن اوقات بیشتری با فرزندان در فضای بیرون از خانه به طوری که فرزندان از نظر عاطفی، احساس خلأ نکنند و جهت جبران این کمبود به فضای مجازی پناه نبرند. پخش برنامه های کوتاه آموزشی برای فرزندان درباره مزایا و معایب اینترنت از زبان ورزشکاران و هنرمندان محبوبی که عموماً جوانان آنها را الگوی خود قرار می دهند. طراحی بازی های رایانه ای به گونه ای که در آنها انواع خطرات موجود در فضای مجازی و راهکارهایی جهت آشنایی و مقابله با آنها تعبیه شده است. و از همه مهمتر استفاده صحیح و معقول از فضای مجازی توسط خود والدین

منابع

- ۱) حاجیلی ، محمود (۱۳۸۸). و وضعیت فناوری ارتباطات در حوزه جوانان ، دبیرخانه شورای عالی اطلاع رسانی .
- ۲) حسن بیگی ، ابراهیم (۱۳۸۴). حقوق و امنیت در فضای سایبر، تهران ، مؤسسه مطالعات و تحقیقات بین المللی ابرار معاصر.
- ۳) احمدوند، علی محمد؛ عطایی ، امیر مسعود، (۱۳۸۵)، نقش فناوری اطلاعات (IT)در سیستم پلیس و فضاهاى مجازى جرایم با رویکردی راهبردی ، دومین کنفرانس مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات
- ۴) جوان جعفری ، عبدالرضا (۱۳۸۵) سایبر و چالش های نوین سیاست کیفری «، مجموعه مقالات همایش جهانی شدن حقوق و چالش های آن ، مشهد، دانشگاه فردوسی .
- ۵) حاجی ده آبادی ، احمد (۱۳۸۹). «مقررات کیفری لایحه حمایت از خانواده در بوته نقد»، مطالعات راهبردی زنان (کتاب زنان سابق)، ش ۴۸.
- ۶) حاجی ده آبادی احمد ، سلیمی احسان(۱۳۹۳). اصول جرم انگاری در فضای سایبر (با رویکردی انتقادی به قانون جرائم رایانه ای). فصلنامه مجلس و راهبرد، سال بیست و یکم، شماره هشتاد.
- ۷) حبیب زاده ، محمدجعفر و امیرحمزه زینالی (۱۳۸۴). «درآمدی بر برخی محدودیت های عملی جرم انگاری»، نامه حقوقی،جلد اول ، ش ۱.
- ۸) خانیکی،هادی؛ بابائی،محمود(. فضای سایبر و شبکه های اجتماعی مفهوم و کارکردها .فصلنامه انجمن ایرانی مطالعات جامعه اطلاعاتی / دوره اول، شماره ۱، پاییز و زمستان۱۳۹۲.
- ۹) دوران،بهزاد؛ هویت خانوادگی و تعامل در فضای سایبرنتکی. مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی (دانشگاه خوارزمی) بهار ۱۳۸۳ ، دوره ۱۲ ، شماره ۴۴ .

۱۰) رابینز (۲۰۰۷) کوما، عباس، فوستر، میچل / ترجمه: دکتر علیرضا فتح الهی - دکتر خسرو سبحانیان- دکتر مسعود خدایی/ زیر نظر مستقیم دکتر مسلم بهادری/ ویرایش هشتم، انتشارات ارجمند.

۱۱) رستمی ، ولی (۱۳۸۶). «مشارکت مردم در فرایند کیفری» (بررسی سیاست جنایی کشورهای غربی)، فصلنامه حقوق دانشگاه تهران ، سال ۳۷، ش ۲.

۱۲) کرشمایی، فائزه؛ پناهی، امین؛ صادق نیا، احمد؛ زیدی، یاسر، (۱۳۹۰)، بررسی اعتیاد به اینترنت و فضاهای مجازی در بین جوانان و نوجوانان ، همایش ملی صنایع فرهنگی نقش آن در توسعه ی پایدار.

۱۳) کشتی ارای، نرگس؛ اکبریان، اکرم.(۱۳۹۰). عصر مجازی و چالش های پیش رو، اولین کنفرانس بین المللی شهروند مسئول.

۱۴) هاشمی زاده، وحیه؛ خمیس آبادی، مرزویه؛ مرآتی، علیرضا.(۱۳۹۱) بررسی آسیب های حضور در محیط مجازی برای دختران(مجموعه مقالات نخستین کنگره ملی فضای مجازی و آسیب های اجتماعی نوپدید).

۱۵) الهی منش ، محمدرضا و ابوالفضل سدره نشین (۱۳۹۱). محشای قانون جرائم رایانه ای ، چاپ اول ، تهران ، انتشارات مجلد.

۱۶) یاسمی نژاد، عرفان ؛ آزادی ، اکرم ؛ امویی ، محمدرضا، (۱۳۹۰)، فضای مجازی ، امنیت اجتماعی ، راهبردها و استراتژی ها، همایش ملی صنایع فرهنگی نقش آن در توسعه ی پایدار.

۱۷) یزدانی زنور، هرمز (۱۳۸۸). «حریم خصوصی در فضای سایبر»، مجموعه مقالات حقوق فناوری اطلاعات و ارتباطات ؛ گردآوری امیرحسین جلالی فراهانی ، چاپ اول.

- 18) Mitchell, Finkelhor and Wolak, 2003, 2007; O3Connell, Barrow and Sange, 2002; Quayle and Taylor, 2003; Wolak, Mitchell and Finkelhor, 2007; Ybarra, Mitchell, Finkelhor and Wolak, 2007.
- 19) Jaishankar, K. (2011). Cyber Criminology, Exploring Internet Crimesand Criminal Behavior, Boca .
- 20) Gjoka, Mina, (2010), Measurement of Online Social Networks, ProQuest LLC, Ph.D. Dissertation, University of California, Irvine

Pathology of cyberspace for high school students in Shahrood and ways to prevent it

Mahmood Gilani *

Received: 2018/11/21

Accepted: 2019/03/06

Abstract

The introduction of cybernetics over the last few years has brought our society advantages and disadvantages, as are many other modern phenomena that enter the traditional community, such as us, but whether the people and the corporations of our teens and young people use proper culture. And the logic of cyberspace, or that the essence of cyberspace for students and adolescents who are now under cultural pressure in every way, by themselves, makes it possible to cross the cultural and traditional red lines. The proximity of the Internet and its availability have created a new way of social interaction with the past and have brought about dramatic changes in lifestyle, social interactions, and even family-based education. Virtual space with all the benefits The aim of this study was to determine the cybernetic pathology of high school students in Shahrood and its prevention methods. The method of field research and research tools was questionnaire. The researcher has been constructing an observer for undergraduate and graduate students Eni city anymore to injury cyberspace important and basic strategies to deal with the damage dealt.

Our data was analyzed using Excel and Expert choice software. The final results of the study were as follows: the presence of cyberspace and the purpose of using it with such damages as: reducing student-family relationships, reducing the compatibility with the environment and society, reducing religious beliefs, social isolation, student drop-outs , Reduction of religious beliefs, decrease in mental health of the student, aggression and violence in the society, etc. The most important stated solutions are the replacement of healthy recreations, culture building for the use of cyberspace.

Key words: Cyberspace Pathology, Adolescents and High School Students, Prevention.